

GEESTELIJKE TIJDEN EN GELEGENHEDEN,

Leerrede over Pred. 3 : 3, 4. *Een tijd om' te dooden, en een tijd om te genezen; een tijd om af te breken, en een tijd om te bouwen ;*

Een tijd om te weenen, en een tijd om te lagchen; een tijd om te kermen, en een tijd om op te springen.

Welk een voorbeeld is de koning Salomo van de ijdelheid van alle genietingen der menschen en de ledigheid van alle verkrijgingen van het schepsel ! De wijste onder alle menschen en nogtans dikwerf daden doende, over welke een dwaas zich zoude schamen ! Door den Heiligen Geest gedreven, in zijn Spreukenboek de geeegenste en leerzaamste onderwijzing gevende, en nogtans in zijn gedrag schier al zijne eigene onderrichtingen verbrekende, en in rechtstreekschen tegenstand handelende met iedere spreuk, die hij den volke zoekt in te prenten! In vrede gezeten op den troon- van zijnen vader David, genietende al de **genoegelijkheden**, welke de -rijkdom kan aanbrengen, voorzien van de geneugten, waar in zich zijn- gemoed kon verlustigen, en dan nog in zijnen ouderdom gedrongen te zijn, om op dat alles „ijdelheid en kwelling des geestes” te schrijven ! in de dagen van zijn verval de bittere vruchten van afwijkingen van God plukkende, en ons in zijn boek, de Prediker (hetwelk de uitdrukking van zijn berouw schijnt te wezen), zijne eigene duurgekochte bevinding gevende van de algeheele ijdelheid en onbestendigheid all er genietingen en verwachtingen van het schepsel, en tot de beschouwing gebracht, dat **geene bezitting zoo waardig was, als de vreeze des Heeren in het hart, in gezegende beoefening, en de getuigenis Gods in de ziel te hebben!** — Het was in deze verschillende bevindingen, waar de koning Salomo had door te gaan, dat hij zulke lessen leerde, als welke langs **geenen anderen weg hem bekend konden worden.**

Het was niet te vergeefs, dat zijn zinnelijk gemoed met zoo vele geneugten omgeven was ; het was niet te vergeefs, dat hij zich „hoven en lusthoven maakte,” en zich „vergaderde zangers en zangeressen;” zoo dat hij, „wat zijne oogen begeerden, hun niet onttrok, en zijn hart niet van eenige blijdschap onthield,” „want toen hij zich wendde tot al zijne werken, die zijne handen

gemaakt hadden, en tot den arbeid, dien hij werkende gearbeid had, ziet, het was al ijdelheid en kwelling des geestes, en daarin was geen voordeel onder de zon." (Pred. 2:5, 8, 10, 11). Hij heeft dus eene baak voor ons opgericht, opdat wij, met Gods zegen, de ondiepte, waarop hij geslagen werd, zouden vermijden; een lichthuis voor ons ontstoken, opdat wij niet onverhoeds en plotseling zouden vervallen op die klippen, waarop zijne brooze kiel zich zoo menigwerf stootte; en — (de Heilige Geest verzegele dat onderricht aan onze zielen), opdat wij vrij zouden gaan van die gevaarlijke rotspunten, welke de Geest van God ons hier op deze kaart heeft opgeteekend, van zijne gevaarlijke vaart. Laat ik mij duidelijk uitdrukken, opdat niemand mij verkeerd versta. Het staat bij mij vast, dat Salomo een begenadigd mensch was, en dat hij nu juist voor den troon der heerlijkheid; maar de Heere liet hem toe vele dingen te doen, waardoor het duidelijk zou worden, dat hij niets was dan een mensch, en hetwelk bewijzen zou, dat hij uit- en van zich zelve onbekwaam was, overeenkomstig die lessen der Goddelijke wijsheid te handelen, welke hij zelf ter onderricht gegeven had. En wij hebben in hem een treffend voorbeeld, hoe die rang en stand, waar hij in geplaatst was, uitnemend geschikt was, om hem, zonder de genadige bewaring des Heeren van die verzoeking, waar aan hem juist zijne rijkdommen en staat blootstelden, weg te voeren tot de toekomstige benauwdheden zijner ziel. Maar in dit doormengde pad der bevinding, leerde hij eene les, waarvan de vrucht in dit hoofdstuk is opgeteekend, namelijk: dat „de Vader, de tijden en gelegenheden in Zijne eigene macht gesteld heeft." Salomo's bevinding gaf den vrijen wil, die zich ook in zijnen boezem schuil hield, een doodelijk steek, keerde de wijsheid van het schepsel het onderste boven, verbrak al zijne vleeschelijke gerechtigheid in duizend stukken, en gaf hem eene diepe overtuiging van de vrijmacht Gods, gelijk die heerschte en regeerde over al zijne voornemens, woorden en werken. En diensvolgens kwam hij, als de vrucht zijner wijsheid, welke hem als eene persoonlijke bevinding was medegedeeld, tot dit plechtige besluit, dat „alles zijnen bestemden tijd, en alle voornemen onder den hemel zijnen tijd heeft;” dat deze tijden in Gods handen zijn, — dat zij niet overijld gaan, dat zij niet vertraagd worden, dat zij niet afhangen van de bewegingen van het schepsel, dat zij niet dobberen met den rusteloozen tijd van 's menschen Wil en voornemen, maar zij zijn allen vastgesteld in dit vrijmachtig raadsbesluit van **JEHOVA**, en worden vervuld op zulk een oogenblik en op zoodanig eene wijze, als het welbehagelijk is aan Dien, „Die alle dingen werkt naar den raad Zijns willens.”

Maar het voorname punt, waarbij ik onder Gods zegen, dezen

avond uwe aandacht wenschte te bepalen, is dat gedeelte der bevindelijke waarheid, hetwelk in de woorden van den tekst ia voorgesteld.

Het werk der genade in de ziel kan verdeeld worden in twee onderscheidene werkingen van den Geest Gods op het hart: de eene is, het schepsel af te breken en het in nietigheid en zelfverfoeiing voor God neder te doen vallen; het andere ia, den gekruisten Heere Jezus, als „God boven al te prijzen in der eeuwigheid” te verhoogen op de wrakken en puinhoopen van het schepsel. En deze twee lessen (onderscheiden, en nochtans voor zoo ver te zamen gaande, als tot één middenpunt leidende — de heerlijkheid Gods in het zaligmaken der ziel), schrijft de gezegende Geest met kracht op ieder levend gemaakt vat der barmhartigheid. „Er is een tijd om te dooden, en een tijd om te genezen; een tijd om af te breken, en een tijd om op te bouwen; een tijd om te weenen, en een tijd om te lagchen; een tijd om te treuren, en een tijd om op te springen.

Er is dus „een tijd om te dooden” — dat is: daar is een tijd in Gods eeuwigen raad vastgesteld, waarop in de consciëntiën van al de uitverkorenen het vonnis des doods zal worden bekend en gevoeld. Deze tijd kan niet worden verhaast, noch kan hij worden vertraagd en uitgesteld. Al de raadgevingen van ouders; al de onderrichtingen van leermeesters, al de leerredenen van Evangelie-dienaars, al het lezen van Godsdienstige boeken kunnen dien tijd niet verhaasten; en al de ellendige en rampzalige roekeloosheid en onheiligheid van onze booze harten, al de strikken en verzoekingingen, waarin de satan geduriglijk onzen voet zoekt te verstrikken, al de arglistige hoogmoed, verwaandheid, huichelarij, ongeloof en eigengerechtigheid van ons zinnelijk gemoed, hebben geene kracht, om dien tijd te doen achterblijven of te vertragen. De wijzers van dat uurwerk, waarvan de wil van God de veer is, en Zijne besluiten de slinger, zijn buiten het bereik van menschelijke vingers, om die voor- of achterwaarts te bewegen.

Maar wij bemerken uit den tekst, dat het dooden vóór het genezen, het afbreken vóór het opbouwen gaat; dat de uitverkorenen weenen vóór zij lagchen, en kermen vóór zij opspringen. Langs dit voetspoor beweegt zich de Heilige Geest, en Zijne gezegende wateren vlieten door dit kanaal. De eerste tijd dus, waarvan de tekst spreekt, is die gelegenheid, wanneer de Heilige Geest de uitverkorenen in handen neemt, om hen te dooden. En hoe doodt Hij hen? Door de geestelijkheid van Gods heilige wet met kracht hunner consciëntiën toe te passen, en zoo het vonnis des doods in hunne zielen te brengen — de Geest Gods, bezigende de wet als eene bediening der verdoemenis, om alle gerechtigheid van het schepsel af te snijden. Ieder vat der

barmhartigheid moet, meer of minder, dit doodend werk in zijne consciëntie ondervinden. Wel is waar, God heeft in Zijn Woord geene gewisse manier bepaald, hoe het in eens menschen hart zal ingaan, maar toch heeft Hij stellig en beslist gezegd : „er is een *tijd om te doden.*” Dit moet op eene geestelijke en bevindelijke wijze verstaan worden, tenzij wij gelooven, ‘dat er een tijd is, die het moorden wettigt. Neen, zelfs de woorden, die volgen — „een tijd om te genezen,” bewijzen, dat hier van een geestelijk en niet van een natuurlijk doden gesproken wordt. De gedooide ziel kan genezen worden, maar het gestorven lichaam niet. Maar indien niemand op eene geestelijke wijze genezen wordt vóór hij op eene geestelijke wijze is dood geworden, en indien niemand de „Zon der gerechtigheid” zal aanschouwen, dan alleen hij, over wien zij is opgegaan met hare „*genezende vleugelen,*” dan moet ieder vat der barmhartigheid, naar de diepte van ‘s Geestes werk in zijn hart; weten, wat het is, het vonnis des doods en der verdoemenis in zijne consciëntie te hebben. Maar daar zullen er zijn, die zeggen : „Hoe zal ik weten, of ik op eene geestelijke wijze gedood ben?” — Ik zal het u zeggen. Hebt gij ook de uitwerkselen des doods ondervonden ? Wanneer wij een lijk in eene doodkist zien liggen, dan rijst de vraag niet bij ons op, of dat lijk dood of levend is, want de bleeke doodsgedaante geeft ons daaromtrent volkomene zekerheid. Dat doodverwige gelaat, die ingezonkene oogen, dat stijve, harde aangezicht, die hinderlijke reuk van eene beginnende ontbinding zegt ons, dat het leven weggevlogen is. Wij mogen te aangedaan zijn met vreeze, of te angstvallig zijn, om hunne gewaarwordingen te verwonden, met aan de bedroefde betrekkingen en nabestaanden te vragen, welke zlekte of ongemak de oorzaak des stervens was; maar ons verstand zegt ons met onloochenbare bewijzen, dat de leenman dezer enge doodkist eens een levend mensch was; maar nu stijf, ademloos en bewegeloos voor onze oogen ligt. Zoo is het ook met de uitverkorenen Gods. Wilt gij weten of gij gedood zijt ? Onderzoek dan of gij de vruchten en uitwerkselen dier dooding in u bevindt ? Of de teekenen des doods over uwe eigene gerechtigheid zich verspreiden ? Is het vonnis van schuld en veroordeeling met zijn volle gewicht en kracht in uwe consciëntie gedaald ? Ziet gij niets meer in u zelve, dat u van den toekomenden toorn kan verlossen ? Bevindt gij u voor de vierschare Gods een aangeklaagde en schuldige misdadiger te zijn ? Zijt gij tot Hem gegaan, gelijk eenmaal de zes stedelingen van Cebes tot onzen Eduard III gingen, met koorden om hunne halzen, slechts wachtende, dat het vonnis des doods van des konings lippen zou gaan ? Is al uwe bevalligheid veranderd in verderving, zoodat de stank derzelve in uwe neusgaten is gekomen, en gij in het dal van Gog’s menigte geweest

zijt? (Ezech. 39 : 11). **Deze** zijn de vruchten en uitwerkselen van den dood. Ik geloof, dat wij onze bevinding van dezen geestelijken dood niet zoo zeer hebben af te meten naar den **weg**, in welken wij gestorven zijn, dan wel, naar de vruchten en uitwerkselen, die wij daarvan in onze zielen gevoeld hebben. Nu, gij kunt, ja moet het onderscheidenlijk en goed **weten**, wanneer **gij** voor God komt, of gij dan tot Hem nadert als een schuldig misdadiger, of als een bij Hem aangenomen kind; of gij tot Hem roept, als een, die het vonnis der verdoemenis in uw hart hebt, of dat gij in u hebt de zoete stem van het bloed van Jezus, sprekende in u betere dingen, dan het bloed van Abel. Gij moest weten, indien gij met u **zelve**n maar oprecht wilt handelen, of gij in plechtige oogenblikken verwachting hebt op het rijk van eeuwig licht, vrede en liefde, dan of de duisternis der hel uw deel zal zijn. Gij moet weten of gij zwoegende zijt onder den „geest der slavernij,” of dat **gij** eenigermate de gezegende vrijheid geniet ; of gij, in uwe plechtige toenadering tot God, toorn en wraak in Zijn aangezicht ziet, en siddert en beeft onder Zijne fronsels, dan of gij onder Zijne goedkeurende toelagchingen gekoesterd wordt. Deze zijn gewetenszaken : dit zijn dingen in de bevinding, welke niet kunnen bewonden, onkenbaar en gemeden worden door eene levende ziel. Elk een, die levend gemaakt is in de teederheid des harten, moet eene inwendige getuigenis hebben, dat hij aan deze of gene zijde der lijn staat. Een wedergeboren mensch, wiens Godsdienst zich dan alleen beweegt, wanneer de Geest Gods hem aanroert, en wiens „geloof niet bestaat in de wijsheid der menschen, maar in de kracht Gods,” wil de inwendige onderwijzingen niet blinddoeken noch verdonkeren of zich daar van afgeven tot onzekerheden en twijfelingen. De mensch, die eenige -bevinding van dat werk heeft, kan zich niet **afkeeren** van -datgene, **wat** in het verborgene plaats neemt, dewijl het geweten, schoon eene stille stem hebbende, noch tot eene valsche uitspraak kan omgekocht noch tot eene zwijgende instemming kan gedwongen worden ; hoewel het alleen inwendig spreekt, zoo spreekt het nogtans met gezag; ofschoon het, gelijk zijne Auteur, zijne stem niet verheft op de straten, nogtans voert het eene innerlijke getuigenis, aan **dewelke** gehoor en onderwerping moet gegeven worden. Indien gij u dan gevoelt eenen armen, schuldigen, ellendigen misdadiger, veroordeeld ten doode : eenen, die geene hoop ziet, om door vleeschelijke of eigene gerechtigheid „den toekomenden toorn” te ontvlieden, maar eenen, die veroordeeld in- en walgende van zich **zelve**n voor de regtbank des rechtvaardigen Gods staat — weet dit, indien gij deze dingen in u gevoelt, indien gij zucht en kermt en roept onder derzelvezwaren last, dat het zwaard door uw harte

gegaan is, en dat gij „een tijd om te dooden” ondervonden hebt.

Maar niet alleen wil God des Ïnnschen *gerechtigheid*, maar ook zijnen *hoogmoed* dooden. O! die vervloekte hoogmoed, die altijd zijn hoofd in onze harten weder opsteekt! Hoogmoed, die God wel van Zijnen troon zou willen vernederen, om er zelf op te gaan *heerschen*! Hoogmoed, die zich niet ontziet, de heiligste- dingen met den voet te vertreden, opdat hij zelf zou worden verhoogd! Hoogmoed, die zich zoowel de letter der waarheid als den afval *terspijze* stelt! Hoogmoed, die zich zoo wel weet schuil te houden in de monnikenkap, als dat hij zich weet uit te breiden in de versierselen eener hoer! Hoogmoed, die zich kan omhoog heffen tot de hoogte van 's schepsels heiligheid, maar zich ook kan wentelen in de vuilste riolen van alle onreinigheid! Dat wanschapen schepsel in ons, met zulk eene verslindende en niet onderscheidende gulzigheid bezielde, dat, hoe meer het bekomt, des te meer verlangt het, en „zijne ziel wijd open doet als het graf, en gelijk de dood is, die niet Zat wordt.” (Hab. 2 : 5). Hoogmoed, die kameleon, die zich alle kleuren aanmatigt; die tooneelspeler, die alle stukken weet uit te voeren, en die-zich evenwel tot geen voorwerp of oogmerk bepaalt, dan om zich *zelve* te verhoogen en te verheerlijken! — Daar is dan een tijd om dien „hoogmoed te dooden.” En o, welke snijdende wapens gebruikt de Heere somtijds, om des menschen hoogmoed te dooden! Hoe zal Hij hem somtijds nederstorten in de diepten der tijdelijke armoede, opdat hij dezen wereldschen hoogmoed eenen steek zou geven! Hoe zal Hij de ongerechtigheden zijner jongheid aan het licht brengen, opdat Hij dezen eigengerechten hoogmoed zoude tuchtigen! Hoe zal Hij Zich terughouden, zoodat de zonden uitbreken, zoo niet openlijk, dan toch zoo krachtig van binnen, dat doordringende overtuigingen zijnen geestelijken hoogmoed zullen dooden! En welk eene diepe ontdekking der innerlijke verdorvenheid, wat een opbreken van de „fonteynen des grooten afgronds,” welk een leiden in de kameren des beeldwerks zal de Heere somtijds bezigen, om den wortel op te delven en de vezelen af te snijden van dien vergiftigen boom — hoogmoed. De groote Onderzoeker des harten ontleedt dat aangeboren kwaad, dringt door het trillend en bloedend vleesch, om daar in te snijden, en volgt met Zijn scherp mes deszelfs menigvuldige wendingen en vertakkingen nauwkeurig na.

Maar er is niet alleen een tijd, om des menschen hoogmoed, maar *alzo* ook zijne *wijsheid* „te dooden;” die te slachten, en als het ware hare levensgeesten te doen opdroogen. Hoe bedriegelijk handelt deze onze geestelijke wijsheid, daar zij de bloote en uitwendige kennis der waarheid in de plaats zoekt te stellen van de onderwijzingen Gods in de ziel! En hoe velen

zijn op verschillende wijzen misleid geworden, door op hunne eigene wijsheid te steunen, in plaats van zich dwazen voor den Heere te gevoelen en tot Hem op te zien, om Zijne gezegende onderrichtingen ! Maar de Heere zal deze wijsheid van het schepsel krachtdadig dooden in de harten van Zijn volk, door hen te brengen in die engten en moeilijkheden, in de scherpe en onderscheidene oefeningen, in die bittere en benaauwende verzoeking, waar alle menschelijke redeneeringen sprakeloos staan, waar alle kennis en verstand bespottelijk en verbijsterd worden bevonden, en de arm van het schepsel zoo door eene beroerte getroffen wordt, dat hij geen eenige belofte uit het Woord van God kan nemen, om ze der benaauwde ziel ter vertroosting toe te passen. „Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan,” spreekt de HEERE, „en het verstand der verstandigen zal Ik te niete maken.” Waar is de wijze? Waar is de Schrift-geleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt?” (1 Cor. 1 : 19, ZO). „Eene wijze beroeme zich niet in zijne wijsheid” (Jer. 9 : 23); maar hij zal er zich in beroemen, dat zij gedood is, en hij daar uit geleerd heeft, dat de HEERE „de wijzen achterwaarts doet keeren, en hunne wetenschap verdwaasd.” (Jes. 44 : 25). De beste lessen worden in verdrukkingen geleerd. Nimmer leerde iemand iets tot zijn eigen voordeel, terwijl hij op eenen verhevenen berg stond. Het is de valleije des ootmoeds en der nederigheid, het is in tijden van benauwdheid, moeilijkheden, angsten, verwarringen en verzoeking, dat een mensch de verborgenheden der Hemelsche wijsheid leert, want dáár leert hij zijne eigene dwaasheid te achten, en dat „de HEERE wijsheid geeft en uit Zijnen mond kennis en verstand komt.” (Spr. 2 : 6).

Maar het is niet alleen een werk van te dooden. Indien God Zijn volk doodt, dan is het om hen levend te maken. (1 Sam. 2 : 6). Indien Hij hen verwondt, het is om hen te genezen ; indien Hij hen vernedert, het is om hen te verhoogen. Dan ter tijd kunnen wij het niet zien. Toen ik in radeloosheid der ziel verkeerde, dacht ik, dat ik nooit het *waarom* zoude kunnen bezien; en ik zeide bijna datzelfde tegen God. Het was mij onmogelijk, het bedoelde einde te bernerken. Daar was zulk een stikdonkere wolk over verspreid, dat ik in mijn eigen gemoed er van overtuigd was, dat ik nooit tot de beschouwing zoude komen van de redenen dezer bedeeling. Maar ik ben er toe gebracht, om het *waarom* te bezien, en te aanschouwen de genadige goedertierenheid Gods over mij, daarin, dat Hij mij in die engten en moeilijkheden bracht, waardoor Hij mijne verzuchtingen en kermingen tot Zijne heilige ooren uitlokte. Maar wanneer wij door deze oefeningen gaan, dan schijnt het ons toe,

als of konden wij God bijna wel uitdagen, dat Hij Zelf daaruit geen goed kon voortbrengen, en dat de zaak te verkeerd stond, dan dat Hij die Zelf' zou kunnen effen maken. Zulke arme ellendelingen zijn wij, wanneer wij aan ons zelveu zijn overgelaten.

Maar er is — „een tijd om te genezen,” en voor en alee die tijd komt (in den gemoede Gods vastgesteld), is er geene krachtige genezing. Wij mogen den medicijnmeester zoeken, gelijk Asa, toen hij krank was aan zijne voeten, (2 Chron. 16 : 12) ; wij mogen gaan en eenige pleisters van onze vrienden vragen; wij mogen ons bewegen op de vleugelen onzer leeraars; wij mogen ons zelveu zoeken wijs te maken, dat wij eenige vertroosting ontvangen hebben ; wij mogen eenige teksten in ons binnenste zoeken op te garen; wij mogen eenige beloften geloovig pogen te omhelzen ; wij mogen ons best doen, om ons zelveu te overtuigen, dat wij genezen zijn; maar desniettemin breekt de oude melaatschheid telkens weder uit. Na al deze zelfgemaakte gelooven, zijn wij niet ongelijk aan een' lichtgeloovigen kranke, die zich vanwege een diep gezeten ongemak naar eenen kwakzalver begeeft, maar wiens jammerklacht des te geweldiger uitbreekt, wanneer de tijdelijke prikkeling der hooggeroemde geneesmiddelen heeft opgehouden. Dan vindt hij ieder teeken verzaard, en zinkt dieper in moedeloosheid, omdat het; middel, hetwelk genezing beloofde, de ziekte veel heeft verergerd. En zoo is het ook, wanneer de HEERE u wezenlijk met ziekte slaat, dan veilen al de middelen uwer kwakzalvers, en gij zult bij tijden gereed zijn, om, gelijk de arme krankzinnige in Bedlam, de pleisters, die men op uwe wonden gelegd heeft, af te scheuren, dewijl zij niets doen, -dan u te ontsteken. Gij gevoelt somtijds als Of gij nog met hen allen zult verloren geraken; luide Uitroepende : „Zij zijn allen ellendige vertroosters, nietige medicijnmeesters!” Waarheden ziet gij duidelijk in den Bijbel, maar zij brengen u geene vertroosting aan; daar zijn in uw geval geenoezaam passende beloften, maar zij brengen u geenen troost aan ; kinderen Gods, wandelende in de genieting van zoete openbaringen, maar zij kunnen u hunne vertroosting niet mededeelen; bedienaars des Evangeliums schetsen uwe bevinding uit, maar zij wordt door den Heiligen Geest aan u niet gezegend; predikers en onderwijzers verkondigen Christus als eenen algeuoegzamen Zaligmaker, maar Hij ontdekt Zich niet als *wven* algeuoegzamen Verlosser. En zoo gaat gij voort, bevreesd zijnde, dat de tijd nimmer zal komen, wanneer de Heere eenige vertroosting in uwe ziel zal geven, — u zelveu achtende voor eenen rampzaligen en goddeloozen ellendeling, die in eene belijdenis als gestooten is, maar niet het hoe weet, en dat weldra de dag zal aanbreken, die u als eenen huichelaar zal ontdekken ; — tot den Heere roepende om eene gezegende

getuigenis, terwijl Hij nimmer één woord spreekt ;— uwe bevinding in de Schriften der waarheid trachtende te vinden, en evenwel ligt er zulk een sluier over den Bijbel, dat gij onbekwaam zijn, daaruit iets zoets en geurigs voor u toe te eigenen. En nogtans is het u ondoenlijk, uwe Godsdienst op te geven! Gij wilt haar wegwerpen, en evenwel komt zij telkens weder: vol benauwdheid en droefheid uit de kerk komende, zeggende: „O! ik zal dat maar moeten nalaten, want ik verkrijg daar nooit eenige vertroosting voor mijne ziel ;” hoewel gij u daarvan niet kunt afhouden, dewijl gij u in huis ellendiger bevindt dan daar. Doch gij kunt den tijd niet verhaasten. „De tijden en gelegenheden heeft de Vader in Zijne eigene macht gesteld.” Maar is de tijd, om Zion genadig te zijn, dáár, dan zal niets en niemand, noch op aarde noch in de hel, dien tijd kunnen terug houden, evenmin als zij de zon in haren op- en ondergang kunnen verhinderen.

Daar is dus „een tijd om te genezen.” En hoe wordt die genezing uitgewerkt? Door eene Zoete ontdekking van barmhartigheid aan de ziel, door de oogen des verstands te verlichten, om Jezus te zien, en door den Heiligen Geest eenigermate het geloof in het hart te hebben opgewekt, waardoor Christus wordt aangegrepen, omhelsd in de toegenegenheid, mede getuigende door den Geest, en van binnen verhoogd, als „de hoop der heerlijkheid.” Niet dat ik geloof, dat alle kinderen Gods dezelfde klare en treffende uitreddingen hebben. Niet dat ik geloof, dat al de geloóvigen met gelijke beslistheid en gelijke zekerheid kunnen zeggen, hoe Christus hun dierbaar werd. Wij lezen dikwerf de berichten, die begenadigde menschen van des Heeren handelingen met hunne zielen, hebben gegeven, en hooren menigwerf de Evangeliedienaar spreken van zeer klare en merkbare verlossingen. Dit zijn lichtende getuigen in de gemeente Gods, hunne bevinding is eene gezegende <getuigenis, en hunne zoete genietingen en Hemelsche vertroosting en verlossingen zijn zeer te begeeren, maar ik geloof, dat het grootste gedeelte van Gods kinderen niet zoo krachtadig zijn verlost geworden, waardoor zij, ten allen tijde, het tot hunne eigene vergenoeging kunnen vaststellen, dat zij van een eeuwig verderf gered zijn. Maar toch is er een onbeschrijfelijk gevoel van vergeving en vrede in hun hart geweest; daar was een voorbijgaand bezoek van barmhartigheid, die, gelijk eene wolk, welke schielijk door het uitspansel zweefde en eenigen verfrisschenden regen vallen liet, waardoor voor een oogenblik de lucht werd verkoeld, de bloemen hare geurigheid uitspreidden, de druppelen zich aan ieder blad hechten en het gras deden opspringen met vernieuwde groenigheid, maar de volgende dag was niet gekomen en de regen opgedroogd, of de bloemen lieten hare hoofden weder

hangen, het gras was verzengd en verwelkt, en alles schijnt onder de vernieuwde hitte te zwoegen; zoo doortrekkende en voorbijgaande was de wolk in hare uitwerkselen. En zoo is het bij eenigen der kinderen Gods, die eene getuigenis van den Heere hebben ontvangen. — Zijne gunst was, gelijk de wolk eens spaden regens, zoo kort en zoo voorbijgaande, dat, schoon vergezeld gaande met ware en wezenlijke Evangelische uitwerkingen, schoon de dauwdruppelen van barmhartigheid zich een wijle tijds verspreidden, zij weldra opgedroogd waren door de hitte der verzoeking en weggevaagd door de winden, die uit de vier hoeken der aarde zich daartegen verhieven. En het is deze spoedige verstrooiing der genieting, deze haastige opdrooging van den dauw, hetwelk velen van Gods kinderen angstvalliglijk en ernstiglijk doet vragen, of de vertroosting haren oorsprong uit den Hemel had of niet.

Trouwens, door des Christens gansche leven, is er gedurig „een tijd om te dooden, en een tijd om te genezen.” Wij lezen somtijds in boeken en hooren in gezelschappen eene dergelijke bevinding : — daar werd in de ziel een werk der genade begonnen met zeer krachtige overtuigingen van zonden, en zij werd bijna gebracht tot den rand des afgronds, en toen beliefte het den Heere Jezus, Zich wonderlijk aan de ziel te ontdekken, Zijn verzoenend bloed der consciëntie krachtiglijk toe te passen en eene gezegende openbaring van Gods liefde der ziel mede te deelen. En wat was het gevolg? Indien wij hun bericht mogen vertrouwen, en zij ons of zich zelve niet bedriegen, of zoo wij hunnen staat niet verkeerd verstaan, dan bezitten zij eene onveranderlijke verzekering gedurende hunne vreemdelingschap op deze aarde. Zonde en satan benaauwen noch verwonden hen; het vleesch houdt zich stil en bedaard, gelijk de zee in den zomer, zonder zich in eenen grammen storm van gisting en opstand te verheffen; de zeevogelen van twijfelingen en vreeze vladderen nooit met gieren rondom hen, als voorloopers van eenen storm, maar de koelte van Goddelijke gunst vult bestendig hunne zeilen, en voert hen zoo lang voort, tot dat zij de haven van eindelooze rust binnenloopen. Maar is dit bestaanbaar met de Schriften der waarheid? Stelt ons het Woord van God het pad des Christens niet voor, als een pad van beproevingen en verzoekingingen? Kan eene levende ziel ooit door menigerlei tooneelen gaan, zonder op eene bevindelijke wijze in zijn gevoel gedood te zijn? Kenmerkt het leven des Christens zich niet met eene doormengde bevinding. Geeft de Heilige Schrift ons ergens de minste aanleiding, om te gelooven, dat een mensch kan gezegd worden, te wandelen in de voetstappen van eenen verzochten, lijdenden Heere, die gedurende maanden en jaren op zijn gemak is in Zion, zonder eenige benauwdheid, oefeningen, smarten of

droefheden der ziel te ondervinden? David was er nooit. Jeremia kende dat niet. Paulus wist daar niets van. Heman ondervond het tegendeel. Asaf had het ook anders geleerd. Gij zult onder al de heiligen Gods, wiens bevinding in den Bijbel is opgeteekend, niet een vinden, die daar was; integendeel was hun pad vol wisselingen en veranderingen, nu neder-, dan opgaande, somtijds treurende en dan weder blijde, maar nimmer eenen langen tijd op eene onveranderlijke plek. De Geest des Heeren, Die dit groote werk in de harten van Gods volk voortzet, werkt steeds in twee verschillende wegen aan hunne zielen. Jeremia was een profeet des Heeren, en in den last, hem opgedragen, lezen wij, dat hij „gesteld was over de volken en over de koningrijken, om uit te rukken en af te breken en te verderven en te verstoren,” — dat was het eene gedeelte zijner bediening; het andere was: „[ook] om te bouwen en te planten.” Deze twee onderscheidene werkingen moesten door zijne zending, in haar geheel, loopen; zij waren „de last des Heeren,” die hem bij de eerste roeping tot de profetische bediening op de schouderen gelegd werd, en dat bleef zoo door zijne gansche bediening, zijnde eene tijdruimte van meer dan veertig jaren. En volbracht hij dien last, door slechts nu eens af te breken en dan weder op te bouwen? Was zijne geheele bediening niet (gelijk blijkt uit de profetiën, die in het boek, naar zijn naam genoemd, zijn opgeteekend), eene gedurige afbreking aan de eene zijde, en een opbouwen aan de andere zijde? Evenzoo is het gelegen met de bediening van den Geest des Heeren in een vat der barmhartigheid. Hij is geduriglijk doodende, geduriglijk genezende, geduriglijk ter nederwerpende, geduriglijk oprichtende — nu eens de ziel leggende in het stof van zelfverfoeiing, en dan weder liefelijk opbouwende in Christus.

Maar wij gaan voort tot eenen anderen tijd — „een tijd om af te breken.” De uitdrukking „afbreken” geeft te kennen, dat er een gebouw is, hetwelk omver geworpen moet worden. En welk gebouw is dit? Het is dat grootsche gesticht, hetwelk de satan en het vleesch, in zamenspanning, oprichten tegenover God, — dat Babel, hetwelk met uitgehouwen steenen en lijm gebouwd is, opdat zijn top den hemel zoude bereiken. Maar daar is een tijd in Gods hand, om dit, door de vereenigde krachten van den satan en van onze eigene harten opgericht Babel af te breken. Hebben wij niet allen, in onze onderscheidene wegen, den eenen of anderen geliefden afgod opgericht, iets, waar onze genegenheden naar uitstrekken, iets, dat onze gedachten bezig houdt, iets waaraan wij al de vermogens onzes gemoeds wijden, iets, waarom wij nacht en dag bereidwillig zouden willen arbeiden en zwoegen? Het zij geld of vermogen,

of achting van menschen, of eerezucht, of wereldsch-gemak, of letterkennis, — daar was eene verborgene oprichting van het eigen zelf in eenen of meerdere, onderscheidene vormen, en een néderbuigen daarvoor, als onzen afgod. De ambachtsman maakt het geld-tot zijnen god. De wellustige maakt de begeerlijkheden des vleesches tot zijnen god. De hoogmoedige stelt zijn aanbiddelijk eigen ik tot zijnen god. Eigengerechtigheid is de god der Farizeën. Vrije wil de god der Arminianen. Dorre leerbespiegeling is de god der Calvinisten. Verdraaiing der Schriftelijke waarheid is de god der Antinomianen. Allen, hoe verre zij ook verschillen kunnen, in het voorwerp hunner afgodische eerbewijzing, stemmen op de eene of andere wijze hierin overeen, dat zij bij voorkeur hunne hoogachting en toegenegenheid aan hunnen bijzonderen afgod geven, boven den eenigen waren God van Israël. Maar daar is „een tijd,” om deze afgoden, door onze gevallen natuur opgericht „af te breken.” En hebben wij niet eenigermate dit afbreken ondervonden, beide uit- en inwendig? Zijn onze afgoden niet eenigzins voor onze oogen verbrijzeld, onze uitzichten des levens afgesneden en vernietigd, onze luchtige voorstellen van aardsch geluk en onze bekoorlijke lusthoven opgelost in een niet, onze schepselen hoop verijdeld, onze jeugdige hartstochten verzengd en de voorwerpen, waarvan wij zulk eene teedere hoop koesterden, dat zij ons eenen gedurigen oogst van genoeggen zou opleveren, voor onze oogen weggenomen? En is alzoo onze Godsdienst niet mede afgebroken, met de dingen dezer wereld? — Onze goede denkbeeld & van ons zelve, onze Godsvrucht en heiligheid, ons rusten op teksten der Heilige Schrift, onze goede denkvermogens, ons steunen op de meening van anderen, onze wijsheid en onze kennis, ons verstand en onze bekwaamheden, ons goed gedrag en oprechtheid, — zijn zij niet allen afgebroken en een puinhoop voor onze oogen gemaakt, zoodat wij tot dezen plek gebracht zijn, niet eenen steen op den anderen gelaten te hebben, die ‘nog in zijne oude standplaats ligt?’

Maar er is „een tijd om af te breken.” Die tijd kan niet worden vertraagd noch verhaast. Al gaat gij ook onder de meest hart-doorzoekende leeraars op, zoo zult gij toch werkelijk niet afgebroken worden, tot dat de Heere Zelf daartoe Zijne handen uitsteekt. Gij moogt u zelve kittelen en verheugen in voorspoed en gemak, en zeggen: „hei! ik ben warm geworden, ik heb het vuur gezien!” en zoo „wandelen in de vlam van uw vuur en in de spranken, die gij ontstoken hebt;” maar wanneer de rukwind van 's Heeren gramschap dit tijdelijk vuur uitblaast, zult gij geene scherf vinden, om vuur uit den haard te nemen! Ge moogt misschien denken, dat gij dit alreede genoegzaam zijt doorgedaan, en dat er aan de herhaling van

dit werk der vernieling en afhreking geene behoefte bestaat; maar indien gij een van Gods kinderen zijt, zoo zult gij al weder en weder afgebroken worden, beide uit- en inwendig, in uwe uitzigten, uwe verwachtingen en uwe afgoderijen zoowel, als in uwe gestalte en geest voor God. Gij zult nooit eene zoete gemeenschap met Jezus ondervinden, tot dat uw harte verbroken is, om Hem, als eenen gebroken harte Heere te ontvangen. Gij zult nooit eene teederheid en medegevoel hebben met eenen stervenden Zaligmaker, tot dat uw geest in uw hinnenste boetvaardig is gemaakt, waardoor gij kunt zien open gelooven in eenen gefolterden Jezus. Doch terwijl gij door deze oefening gaat, schijnt gij geen greintje Godsdienst te hezitten, en niets in -'uwe ziel te hebben, waarvan gij zeggen kunt: „dit is het werk des HEEREN; ik hen verzekerd, dat ik een kind van God hen; ik gevoel den Geest der aanneming in mij; ik heb eene getuigenis in mij, welke de duivel zelf niet zou kunnen tegenspreken, nier is eene Ehen-Haëzer, welke ik met het grootste vermaak kan beschouwen en zien, dat God Zelf die in mijne ziel heeft opgericht.” „Neen!” zegt gij, wat ik eens meende Godsdienst te zijn, dat zie ik nu, dat het gansch geene Godsdienst was. Wat ik eens hoogschatte, daar heb ik nu een walg aan. Waar ik eens op kon leunen en mijne ziel mede kon ondersteunen, en mij veilig mede waande voor de eeuwigheid, zie ik nu, dat het slechts bedriegerij des vleesches en misleiding des satans was. Van al mijne zonden schijnt mijne belijdenis de grootste te zijn. Beschouw ik de op straat, wandelende hoer, zoo denk ik dat zij het koningrijk Gods nader is dan ik. Ik kan zien op hen, die in openbare Goddeloosheid leven, en gevoel, dat hunne zonden niet zijn gelijk de mijne, want ik ben een verwaand belijder geweest; ik heb de heilige dingen Gods met onheilige handen aangeroerd; Gods volk heeft veel hooger gedachten van mij gekoesterd, dan hiertoe eenige rede was. Ik heb mij onder het Gods geslacht begeven, ben lidmaat der kerk geworden en deelgenoot der ordonnantiën. Ik hen voor een kind van God aangezien en als zoodanig behandeld, en nu vrees ik, dat ik geen greintje Godsdienst, geen sprankje levende Godzaligheid bezit. En o! mijne zaak schijnt zooveel vreeselijker te zijn, dan van iemand, waarvan ik ooit las of hoorde, zoodat ik hij tijden bevreesd hen, of niet Gods wraak over mij zal losgelaten worden, en de orkanen Zijner woede mij in de hel zullen slepen.” Dit zijn eenige der gewaarwordingen van eene verhrokene ziel. Waart gij daar ooit, mijne vrienden? Werd uwe verhevene Godsdienst ooit zoo verbrijzeld? Greep God Zelf ooit uwe harten aan, waardoor uwe sierlijkheid veranderde in verdervinge? Ik wil hiermede niet zeggen, dat allen tot dezelfde diepte van zelfverfoeiing verbroken

worden, maar toch, gij kunt niets weten van opgebouwd te zijn, tenzij gij eenigermate zijt afgebroken, want de tijd „om af te breken,” gaat voor den „tijd om op te bouwen.”

Daar is dus „een tijd om af te breken :” want God zal nooit Zijnen heerlijken tempel op een verdorven fundament stellen. Wie zou er aan denken, een paleis op de muren van een hut te bouwen !? Wie zou schoone kolommen van marmer en al de kostelijke versierselen van het verblijf eens Konings, stellen boven de hut eens armen ? Zou zulk eene ellendige hut het Koninklijk paleis niet schenden en bevleken? **Werp** haar weg; ontdoe het gezicht van haar; het is eene kwelling voor des Konings oogen. Alzoo is het met onze armelijke Godsdienst, onze bouwvallen van eigengerechtigheid, ons hutje van vleesche-lijke wijsheid en ‘s schepsels vermogen. Zij moet afgebroken, voor het gezicht weggenomen en ten. eenemaal weggevaagd worden ! Dat is het lot, hetwelk onze eigene Godsdienst van God te wachten heeft. Ik mag gelooven, dat God zoo iets aan mijne Godsdienst gedaan heeft: en omdat ik weet, hoe gemakkelijk de duivel mij in verledene tijden verblindde, daarom ijver ik steeds zoo, Om de Godsdienst- van anderen af te breken; en wetende op welk bedrog en misleiding ik wel steunde, voor de Heere mij vernederde, zoo doet dit mij, gelijk de blinde en geketende Simson, de handen uitstrekken naar de pilaars van den tempel des menschen eigengerechtigheid, opdat ik die op de hoofden van de afgodendienaars zou doen nederploffen.

Evenwel, er is ook „*een tijd om op te bouwen.*” Dit opbouwen is geheel en alleenlijk in Christus, onder de bewerking des gezegenden Geestes. -Maar welk opbouwen in Christus kan er wezen, tenzij het schepsel niet is vernederd? Wat heeft Jezus als een algenoegzame Zaligmaker te doen met iemand, die vast staat in zijne eigene sterkte en eigene gerechtigheid? Zulk een heeft geene behoefte aan Jezus Christus; Hij is hem slechts een denkbeeldige Zaligmaker ; hij ziet Christus alleen in den Bij bel ; hij heeft slechts eenige duistere denkbeelden daaromtrent in zijn gemoed; maar wat aangaat de bevindelijke kennis, die Jezus der zielen mededeelt, door Zich zelve aan haar te openbaren, of de zoete gemeenschap met Hem, door de ontdekking Zijner liefde, daar weet hij niets van, ja, hij kan niets op eene bevindelijke wijze van Jezus weten, tot dat hij in deze oefening der ziel gebracht is, aan welke, en aan welke alleen Christus gepast is. Maar wanneer de Heilige Geest eens ‘s menschen Godsdienst heeft afgebroken, begint Hij „op te bouwen,” — en gelijk het Zijne verbonds-bediening is, het uit de dingen van Christus te nemen en der ziel bekend te maken, zoo zal Hij hem alleen opbouwen door hem een gezicht te geven van Jezus;

door hem aan te toonen, dat alle zaligmakende Godsdienst* van het begin tot het einde bestaat, in eene bevindelijke kennis en omgang met Christus, dat al zijne gerechtigheid in Christus is, dat hij alleenlijk aannemelijk is in Christus, dat al zijne wijsheid voortkomt uit Christus, dat alles wat hij indertijd, op eene geestelijke wijze is, en alles, wat hij zal zijn in de eeuwigheid, voortvloeit uit eene eeuwige vereeniging met Christus. Wanneer Hij dan, des menschen consciëntie op eene aangename wijze overreedt, dat hij aandeel heeft aan Christus, wanneer Hij, op eene zachte wijze het hart influistert, dat hij volmaakt is in Christus, dan bouwt Hij hem op. De tempel verrijst als in een oogenblik : hij wordt niet arbeidzaamlijk te zamen gesteld. Het gaat niet gelijk de aloude tempel, met welker stichting jaren voorbij gingen, en die te zamen gesteld werd door steen op steen te leggen, hoewel „hameren noch bijl of eenig ijzeren gereedschap gehoord werd in het huis, als het gebouwd werd.” (1 Kon. 6 : 7). Maar op het oogenblik, dat God de Heilige Geest den Heere des tempels ontdekt en bekend maakt, wordt de tempel geopend, om HEM te ontvangen en plaats te geven in al zijne schoone gedeelten en volmaakte overeenstemmingen. Wanneer de ziel opgebouwd is in Christus, behoeft zij geene andere Godsdienst, dan Christus te kennen en de kracht Zijner opstanding. Zij behoeft geene andere gerechtigheid ter aanbeveling bij God, zij behoeft geene andere zaligheid noch eere-titel, om eeuwig gelukkig te zijn. Zij behoeft geene andere hoop, dan die, welke Jezus zoo liefelijk mededeelt; geen ander geloof dan dat, hetwelk ‘Jezus zoo gezegendlijk geeft; geene andere liefde dan die, welke Hij genadiglijk in haar wil uitstorten. Gekruist zijnde met Christus, zoo leeft de zondaar met Christus, en de hoofdsom en liet wezen zijner Godsdienst is, te leven door het geloof des Zoons Gods. De Godsdienst, die de Heilige Geest voor- en in ons werkt, is, gebracht te zijn tot het genot der zoete getuigenis, dat wij Christus zijn, en dat Christus de onze is; en dan, door derzelve bevindelijke en gevoeliglijk ke uitwerkselen in onze zielen, vernederd te zijn in onze eigene oogen, beschaamd naar onze eigene sshatting, onze consciëntiën verteeclerd en van vuilheid en schuld gereinigd te hebben, en onze verzuchtingen te ontlasten ter eer, prijs en zegening Zijns heiligen naams. Wie ziet nu niet welk een verschil- er istusschen dit, en het opbouwen naar de Armini-aansche wijze aan de eene-, en volgens de doode Calvinistische manier aan de andere zijde ? De Arminianen zeggen : „Gij moet bidden, streven en uw best doen; gij moet werkzaam zijn in Gods zaken; gij moet medewerken aan de uitbreiding van het uitwendige koningrijk Gods op aarde; gij moet ZOO en ZOO doen

opdat gij op de eene of andere wijze u zelve voegzaam maakt, de genade Gods te ontvangen." De drooge en dorre Calvinist zegt: „Weg met uwe twijfelingen en vreezen, wij gedoogen niets van die oude prullen. Waar vindt gij hope in den Bijbel? De geloovigen hebben zich te verblijden te aller tijd, en hebben niets met dat zuchten en kermen te maken! Het Evangelie is alleen vrijheid en vrede. Christus is alles — *alles in allen*, en daarom, weg met al uwe prullen van bevinding." En zoo verwerpen deze het, werk van Christus ter vervanging van 's schepsels eigengerechtigheid, en gene vernederen het werk des Heiligen Geestes in de ziel, om eenen denkbeeldigen Christus op te bouwen. Maar het werk van Gods Geest strekt zich uit, om het schepsel te vernederen, het tot niets te brengen en het in verfoeiing en walging van zich zelve te verpletteren, opdat Hij daardoor alles zou uitdrijven en wegnemen, waar het schepsel op zou kunnen steunen. Gelijk een medicijnmeester zijn lancet in de zwering steekt en de bloedige etter er uit drijft, om eene volmaakte genezing uit te werken, alzoo duwt de Geest des Heeren Zijn scherp zwaard in het harte, om de inwendige verdorvenheid uit te laten, en nooit zal de wonde genezen worden, tot dat Hij, door en door onderzocht en doorboord heeft. En wanneer Hij het hart heeft ontbloot, geneest Hij het door daar in te gieten den balsem des hloeds van Jezus Christus, hetwelk door de toepassing des Geestes, van alle zonden reinigt.

Maar, gelijk te voren is opgemerkt, dit afbreken en opbouwen, gaat met des Christens leven gelijkelijk voort. Verheft zich de hoogmoed, hij moet afgebroken worden. Als de eigengerechtigheid haar hoofd opsteekt, zij moet ter neder gebracht worden. Als de wijsheid van het schepsel zich verheft tegenover de wijsheid Gods, zij moet vernederd en verpletterd worden. Zoo dat het werk des Geestes, geduriglijk voortgaande in de consciëntie eens wedergeboren menschen, is, af te breken en te bouwen, en al weder af te breken en op te bouwen. Wanneer wij vernederd zijn, zal Hij ons verheffen; wanneer wij verheven zijn, zal Hij ons vernederen; wanneer wij in het geheim ons zelve verhoogen, zal Hij ons zulk een gezicht van ons ontzaggelijk bederf en ontaarding geven, waardoor Hij ons in het stof neder legt, en wanneer wij vervuld zijn van schuld en zelfveroordeeling, zal Hij soms ons opheffen door eene ontdekking der zaligheid door het bloed des Lams. Zoo dat de Geest des Heeren deze tweevoudige werkingen in de harten en de consciëntie's van Gods kinderen voortbrengende, steeds zal afbreken waar dat noodzakelijk is, en opbouwen wanneer dat behoefte is; en zoo maakt Hij hen, op Zijnen eigenen tijd en wijze, gepast en bekwaam voor Jezus zoo wel, als dat Hij hunne zielen met de liefde van Jezus vervult.

Maar er is „*een tijd om te weenen, en een tijd om te lagchen, een tijd om te kermen, en een tijd om op te springen.*” Of meent gij dat een mensch slechts- eenmaal in Zijn leven zal weenen? Is niet het gansche leven des Christens, meer of min der, gekenmerkt, en verzeld met weenen? Gaat het treuren niet gelijkelijc met het bestaan in dezen leemen tabernakel? Want de ‘mensch is „geboren tot droefheid, gelijk de spranken om opwaarts te vliegen.” Want gelijk met eens Christens leven gelijkelijc gaat „een tijd om te- doodden, en een tijd om te genezen; een tijd om af te breken, en een tijd om te bouwen ;” zoo ook is er „een tijd om te weenen, en een tijd om te, lagchen, een tijd om te kermen, en een tijd om op te springen.” Levende zielen- zullen menige weenenstijden kennen ; zij zullen menigwerf te zuchten en te roepen hebben over hunne booze harten ; met tranen van Goddelijke droefheid hunne afwijkingen van God betreuren ; te weenen over hunne verbrokene afgoden, verwelkte hoopen en bedorvene vooruitzichten; te weenen van den Geest Gods zoo bedroefd te hebben door ongehoorzaamheid, vleesche- lijkheid en wereldschgezindheid; vermurfd te zijn in boetvaar- digheid, aan de voeten van eenen stervenden Jezus, om zoo eenigermate geleid te zijn in de paden waarin Jezus wandelde als „een Man van smarten, en verzocht met krankheden.” Zij zullen te beweenen hebben den afval der vrienden, wien zij eens beschouwden als veel geschikter en nader aan het Koningrijk van God, dan zij zelven ; te weenen over de wreede pijlen van lastering, welke door de naamchristenen op hen geschoten worden; te treuren over den lagen staat van Zion, dat er zoo weinigen zijn, die in waarheid den HEERE aannemelijc dienen in eerbied en Godvruchtigheid, en de leer in alle dingen versieren. Maar hoven alles zullen zij te beweenen hebben de inwendige afgoderijen van hunne vuile en booze natuur; — dat zij dien God, Welken zij begeeren te dienen, aan te kleven en lief te hebben, met zulk een smaad en hoon hebben bejegend — dat zij zich zoo gedurig afkeeren van- en minachten dien Zaligmaker, Die hun kroont met goedertierenheid en barmhartig- heden; — en dat zij zoo weinig in hun gemoed dragen die leiding en onderwijzing, welke hun door den Heiligen Geest is medegedeeld geworden. Ach! het is zoo gedurig een weenenstijd voor Gods kinderen ; en is er eene gestalte des gemoeds in zielsbevinding boven alle andere begeerlijc, het is — te weenen aan Jezus voeten. Wii hebben in Gods Woord twee voorbeelden van de openbaring des Heeren aan degenen, welke weenende waren; — het eene is „de vrouw die- eene zondaresse was,” die achter Hem stond en Zijne voeten met hare tranen afwies; het andere van Maria Magdalena, die „buiten aan het graf stond, weenende.” O! hoe verschillende is de weenende kuische geest

eener levende ziel, van de verharde, toegeschroeiide vermetelheid eens hoovaardigen belijders! Hoeveel verschil is er tusschen de gewaarwordingen van een verbroken harte-kind van God, en de lichtvaardigheid, beuzelachtigheid, ijdelheid en wereldschgezindheid van honderden, die nog eene belijdenis der Godsdienst maken! Hoe onderscheiden is een treurende geloovige, weenende in zijne verborgene afzonderingen over zijne snoode afwijkingen van eenen roekeloozen belijder, die zich zelve in al zijne verrichtingen zoekt te rechtvaardigen, die de zonde gering acht, en die, hoe slordig en onbestaanbaar ook zijn levenswandel zij, zijn geweten daar onder nooit treurende en verwond gevoelt! „Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden.“

Maar er is — „*eentijd om te lagchen*“ — niet vleeschelijk, niet met ijdele vroolijkheid en beuzelachtigheid; dat bedoelt de Geest van God hier niet, maar te lagchen gelijk Sara lagchte, toen zij haren teederen Izaäk op haren schoot had; te lagchen gelijk Hanna, toen haar aangezicht niet meer droevig was; te lagchen gelijk die, welkers „mond vervuld werd met lagchen, en hunne tong met gejuich;“ toen „de HEERE de gevangenen Zion's wederbracht ;“ (Ps. 126 : 1, 2), te lagchen als een, die de strikken en listen zijner vijanden verbroken en verijdt ziet. Dit lagchen is niet eën lagchen uit onheilige wispelturigheid, maar dat, hetwelk de Heere Zelf aanwijst, — als Hij zegt bij Lukas 6 : 21 : „Zalig zijt gij, die nu weent ; want gij zult lagchen.“ Het geestelijke lagchen is een inwendig lagchen, ten antwoord en weerkaatsing van de vriendelijke toelagchinge Gods; een lagchen op het zien, dat de satan is bedrogen en zijne verzoeking omvergeworpen — dat de weg, langs welchen de Heere ons geleid heeft (hoewel het voor ons eene verborgenheid was), een weg was tot heerlijkheid van Hem. O, hoe verschillende is dit -inwendige lagchen des geestes van het uitwendige lagchen des aangezichts! Hoe verschillend is het dus in de binnenkameren te lagchen vanwege de toelagchinge eenervriendelijke groet, of te lagchen uit smaak in eenen uitval door vleeschelijkheid en lichtvaardigheid des harten. Van het vleeschelijke lagchen en de wellustige vroolijkheid heeft Salomo in waarheid gezegd, dat het „onzinnigheid is,“ (Pred. 2 : 2), — het onbetamelijke lagchen eens krankzinnigen. Maar heimelijk te lagchen, omdat de Heere toelagcht; het inwendig in den geest uit te schateren, omdat wij zien hoe de satan zijne strikken gespannen had, en de Heere ons verlost heeft; te lagchen over den vijand, daar wij zien hoe al zijn arbeid en krijgslist verijdt zijn geworden, is het lagchen in navolging „der jonkvrouw, der dochter van Zion, die Sanherib verachtte en hem uitlagchte met

versmading," 1) (Jes. 3 7 : 22). Zoo is dus het inwendige lagchen, in de eenzaamheid en heimelijk in den geest, zeer @verschillend van de uitzinnige schamperlach van een in zich zelven behagend scheppend vernuft ; en hoe wij ook eene onbetamelijke wispelturigheid en vroolijkheid mogen verraden, dit geestelijk lagchen is dat, hetwelk de gezegende Geest alleen bevestigt.

Eindelijk, er is „*eentijd om te kermen*, en een tijd om op te springen." En waarlijk, wij hebben wel te kermen over onze ellendige harten : dat wij zoo vleeschelijk, zoo ongevoelig en zoo aardschgezind zijn ; dat wij zoo weinig kracht hebben om te wederstaan onze booze en kwade genegenheden, die zoo geduriglijk naar de overhand staan en zoeken; — te kermen over onze lichtvaardigheid, onze beuzelachtigheid, onze ledigheid en onze ijdelheid; — te kermen over de woorden, die, hetzij wij het willen of niet, onzen mond ontvloeijen; — te kermen over de onstandvastigheid van onzen wandel in het enge en nauwe pad, en te kermen over onze menigvuldige struikelingen, afwijkingen en verborgene afkeeringen van den Heere. Dit is het kermen; — kermen in het verborgene, het kermen voor den Heere; het kermen ter middernacht, in de eenzaamheid, als wij alleen zitten of gaan, omdat de hand Gods op ons is.

En er is „*eentijd om op te springen*;" niet. met vleeschelijk rinkelrooijen in middernachtelijke ballen, niet met die vermakelijkheden welke de duivel heeft uitgedacht om de zielen ten eeuwigten verderve te slepen, maar „er is een tijd om op te springen," gelijk David voor de arke Gods huppelde. Niet te dansen, gelijk de dochter van Herodias, maar gelijk Mirjam aan de oevers der Roode Zee; niet het springen en dansen, gelijk de kinderen Israëls rondom het gouden kalf, maar van de jonkvrouw Israëls, die uitgaat met de rei der spelenden. (Jer. 31 : 4). Het dansen, waarvan de Psalmist spreekt: „Gij hebt mij mijne weeklage veranderd in eene rei ;" 2) (Ps. 30 : 12), dat is, 'op te springen met inwendige vreugde; in der ziele op te springen bij des Heeren tegenwoordigheid, gelijk de ongeboorene Johannes opsprong in zijns moeders lichaam (Luk. 1 : 41) ; op te springen voor den Heere, tnet verheuging des Geestes, en zulk eene krachtige beroering van binnen te gevoelen, als of het harte hulde wilde bewijzen in den boezem. Zijt gij, wanneer de Heere een zoet woord van vertroosting in uwe consciëntie droop, nooit gewaar geworden, dat eene ontroering uw binnenste daaronder vervulde, en hoe gij, door zulk eene inwendige klopping der ziele en inwendig opspringen des harten in uwen boesem, op eene geestelijke wijze wel kunt dansen voor den

1) Naar de Engelsche overzetting.

Vert.

2) „IN DANSEN ;" heeft de Engelsche overzetting.

Heere, ofschoon het nimmer een lid uwes ligchaama aandeed, of uitbrak in uitwendige gebaren? Deze dan is de weg, in welken de heiligen van ouds dansten, en dit is ook de weg waarin de geloovigen nu opspringen; niet met vleeschelijke vroolijkheid, en een dartel en weeldrig trippelen met den voet; niet met een goddeloos gerinkelrooi, maar naar den inwendigen geest voor God, dansende en springende met vreugde tot eer en heerlijkheid Zijns naams. „Dat de kinderen Zions zich verheugen over hunnen Koning. Dat zij Zijnen naam loven op de fluit; dat zij Hem psalmzingen op de trommel en harp. (Ps. 149 : 2, 3).

Maar deze tijden en gelegenheden zijn in des Vaders hand, en wat God te zamen gevoegd heeft, dat kan geen mensch scheiden. Spreek nimmer van genezing, zoo lang gij niet weet te spreken van dooding ; denk niet om opgebouwd te zijn, tot dat gij zijt afgebroken geweest; verwacht nooit van te zullen lagchen, tot dat gij geleerd hebt te weenen, en hoop niet om op te springen, tot dat gij weet wat het kermen is. Alleen zij, die door God zijn onderwezen, kennen deze dingen in hunne wezenlijke bevinding; en vroeger of later zal (elk naar zijne mate) het geheele vrijgekochte Zion's geslacht, door den Heiligen Geest daar in worden geleid.

AMEN.

DE MEDEDEELING VAN LICHT.

Leerrede over Ps. **119** : 130, 1) „*De ingng. Uwer woorden geeft licht, de eenvoudigen verstandig makende.*”

Daar is eene treffende overeenkomst tusschen de eerste of natuurlijke schepping, toen God, door het Woord Zijner almagt, deze wereld in het aanzijn riep, en de tweede of bovennatuurlijke schepping, wanneer Hij Zijne uitverkorenen in een nieuw en geestelijk aanwezen roept. De Apostel Paulus zinspeelt duidelijk op deze gelijkvormigheid, als hij 2 Cor. 4:6 zegt: „Want God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus.” Wij zeggen dus, op Apostolisch gezag, dat er eene gelijkheid, en buiten twijfel eene beoogde gelijkheid bestaat tusschen de natuurlijke en geestelijke schepping. Maar wat was deze aarde, alvorens de Heere haar in die schoonheid en orde veranderde? (want wij moeten in dezen niet vergeten, dat de aarde reeds bestond, vóór dat „de Geest Gods zweefde over de wateren.”) „Zij was zonder gedaante en waarde,” of, om meer letterlijk te spreken, „woest en ledig;” eene ruwe onverdeelde mengelklomp (chaos); eene verwarde massa, waarin niets was dat schoonheid of bevalligheid openbaarde. Zoo is het ook in het geestelijke. De ziel bestaat reeds voor zij gebracht wordt in een bevindelijken omgang met God. Maar zij bestaat gelijk deze wereld bestond, voor het alles formeerende — „er zij” van de lippen des Allerhoogsten ging — in eene woestenis, waar alles ledig en verwoest is, een ruwe chaos, waarin schoonheid noch bevalligheid gezien worden, maar „een stikdonker land, als de duisternis zelve, de schaduw des doods, en zonder ordeningen, en het geeft schijnsel als de duisternis!” (Job 10 : 22). Wij lezen in Spr. 8 : 23-31, dat, zelfs voor dat deze wereld in schoonheid en orde herschapen werd, het hart en de genegenheden des Zoons Gods zich in liefde stelden op Zijn volk, want als de opperste Wijsheid spreekt Hij : „toen hij de aarde nog niet gemaakt had, noch de velden, noch den aanvang van de stofjes der wereld, toen was Ik een voedsterling bij Hem, spelende in de wereld Zijns aardrijks, en mijne vermaken

1) Naar de Engelsche Overzetting.

Vert.

waren met der menschenkinderen." Alzoo ook in het geestelijke; want zelfs dan, wanneer de uitverkorenen als bedorven voor God liggen, in hunnen natuurstaat van ledigheid en verwoesting is er eene liefde jegens hen in den Zoon van God, als 'eeuwige leden Zijns ligchaams. „De vaten der barmhartigheid worden in Christus bewaard," tot dat de tijd der minne daar is. De zondaar ligt daar, gelijk Lazarus, in het graf, tot dat de alles-scheppende kracht des Zoons Gods hem uitbrengt „uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht," en uit den slaap des doods in een nieuw en geestelijk leven. Maar wat lezen wij, als de eerste scheppende kracht, toen de aarde daar uitgestrekt lag als eene ruwe, verwarde klomp? „De ^{GEEST} Gods zweefde over do wateren." De uitdrukking „zweefde" doet ons denken aan de verrichting eens vogels, wanneer hij zijne jongen bedekt. Het is hetzelfde woord dat wij in Deut. 32: 11 vinden: „Gelijk een arend over zijne jongen zweeft;" 1) te kennen gevende eene bevende beweging, eene trilling van moederlijke toegenegenheid zoo wel, als eene zoo ver mogelijke uitspreiding zijner vleugelen over zijne jongen, om daar warmte mede te deelen aan het broed, hem zoo lief en dierbaar. Wanneer „de Geest Gods," dus gezegd wordt „te zweven over de aarde," dan verstaan wij daardoor, dat hij haar, als het ware, bedekte met uitgespreide vleugelen, dat Hij haar warmde en leven en kracht uit Zich Zelfen mededeelde, dat Hij over haar flodderde met de toegenegenheid, die een vogel zijnen jongen toedraagt, wanneer Hij ze broedt, om ze uit het ei in het leven te brengen, en hen koestert met alle moederlijke warmte. Zoo ook broedt de Geest des Heeren over de harten van Gods uitverkorenen, wanneer Hij in hen een geestelijk leven opwekt; en gelijk Hij, vol liefde en kracht, over hen floddert, in hun het leven blaast uit de volheid van Jezus, zoo deelt Hij hunne doode zielen het leven Gods mede. En terzelfder tijd dat God zeide: „Daar zij licht," en daar was er licht. Toen God die woorden sprak, kwam er licht op Zijn almachtig: *dat zij zoo* — die edelste en helderste vrucht der zes-daagsche werkzaamheid, op deze duistere wereld. Maar wat werd er gezien en ontdekt, toen deze gezegende uitwerkselen van scheppende kracht — de stoffelijke gelijkenis van dat eeuwig en onuitsprekelijk licht, waarin Jehova woont — het licht door God werd voortgebracht? Schoonheid, orde, bevalligheid? — Neen, deze natuurlijke voorbeelden van bovennatuurlijke schoonheid, deze zichtbare en aardsche afschaduwingen van de on-

1) In het Engelsch luidt het daar ^{FLODDERT}, en in Genesis 1: 2, „de Geest Gods ^{BEWOOG} zich," enz. Hoe schoon is derhalve onze oude Staten-Overzetting !!

zichtbare en eeuwige volmaaktheden, bestonden toen niet. Alles wat het nieuw geboren licht aanschouwde en ontdekte, was eene ruwe massa, eene wijd-uitgespreide chaos van verwarring. Alzoo ook, wanneer de Heere Zijne stem verheft, en geestelijk licht in de duistere ziel straalt uit Hem, in Wien alle volheid woont, dan ontdekt het noch schoonheid, noch orde, noch bevalligheid. Ledigheid van alle goed, verwarring van alles wat Goddelijk is, ongeregelde hartstochten, verdorvene genegenheden, ten kwade veranderde vermogens, bergen, opgeworpen boven de valleijen, en valleijen, gezonken te midden van bergen, alles eene ruwe, verdraaide hoop, waarin niets op zijne plaats is, maar geheelijk eene adgemeene vernieling en puinhoopen, — zoodanig zijn de tooneelen, die bij de intrede van geestelijk licht ontdekt worden. Wanneer dus „de ingang van Gods woorden licht geeft;” wanneer Hij Zijne woorden met kracht en gezag der ziel toepast, de Geest haar licht uit de volheid van Christus toedient, dan ontdekt Hij den mensch wat hij is: Hij vertoont hem iets van zijnen gevallen staat; Hij opent voor hem dien toestand van algeheel bederf, waarin hij voor God staat, zonder dat hij iets heeft, dat den Allerhoogsten kan vergenoegen; Hij doet hem zien, dat hij ganschelijk verloren is, zonder hoop, zon der hulp, zonder sterkte, zonder wijsheid, zonder iets, waardoor hij zou kunnen verwerven de gunst, of verzoenen den Rechtvaardigen Rechter.

Maar „de ingang van Gods Woorden geeft licht,” door de gansche bevinding van een kind van God, van af de eerste pijnen der geestelijke overtuiging, tot het laatste eindigende hallelujnh; want door zijn gansche leven heeft hij behoefte aan de mededeeling van licht en leven aan zijne ziel uit de volheid van Jezus. En daarom zal ik, in de behandeling der woorden van den tekst en in het verklaren hunner geestelijke meening, mij niet zoo zeer bepalen tot het eerste werk der genade aan de ziel, maar pogen aan te wijzen, hoe de waarheid, welke onze tekst bevat, door het geheele pad van des Christens bevinding straalt, en hoe hij geduriglijk behoefte heeft, dat hem licht medegedeeld en ingestort worde, uit de volheid en algenoezaamheid van zijn verbonds-Hoofd.

De ingang Uwer Woorden geeft licht, de eenvoudigen verstandig makende.

Hier wordt dus van zekere personen gesproken, waaraan „de ingang van Gods Woorden licht geeft,” en die worden met den uitdrukkelijken naam van „eenvoudigen” bestempeld. Wat geeft ons dit woord te verstaan? Zegt het, dat de ziel, aan welke God licht geeft, eene eenvoudige in het natuurlijke

is ? ‘Dal al de kinderen Gods onwetenden, dwazen zijn? Dat juist hun gelooven en omhelzen van de waarheden der genade hen kenmerken, dat zij van nature dwazen, onkundigen zijn? Het is bekend dat dit de beschuldiging en aanklacht der wereld is. Maar die beschuldiging legt God de Heilige Geest niet op het volk van God. In de schatting der wereld, het is waar, zijn zij dwazen, en zoo zijn zij ook naar hunne eigene denkbeelden ; maar „de eenvoudigen” waarvan hier gesproken wordt, zijn dezulken die door een werk der genade aan hunne harten -aldus gemaakt zijn. Letterlijk zegt het woord „eenvoudige” iets, -hetwelk niet is gevouwd, of te zamen gestrengeld. Maar wat aangaat de verraderlijkheid en arglistige bedriegelijkheid van de harten der menschen, zijn allen, zonder uitzondering, het tegenovergestelde daarvan. Al hunne aanslagen en uitvindingen voor wereldsche voordeelen of vleeschelijk behagen, zijn verward en te zamengevouwd, en zij zijn geduriglijk te zamenstrengelende den eenen of anderen draad van vleeschelijke staatkunde. Maar wanneer God de Heilige Geest het werk der genade aan de zielen der uitverkorenen begint, dan (als ik mij zoo eens mag uitdrukken), ontraffelt Hij hen. Hij grijpt die koord aan, welke de satan en hunne eigene harten voor lang reeds te zamen hadden gestrengeld, en Hij draait haar van het eene tot het andere einde los, ja laat geen streng daar aan vast, maar splijt haar, scheidt haar van elkander en scheurt haar van een. Het licht, dat uit Jezus volheid in de ziel schijnt, ontdekt den mensch de verdraaidheid, de kromheid, die te zamengehoopte bedriegerij en geveinsdheid, waar aan een mensch schuldig is. En hij vangt aan bij het begin, want de Geest van God werkt altijd een volkomen werk; Hij weet in Zijne onderwijzingen van geen overslaan, geene te zamen vating vindt men in Zijne gezegende werkingen. Hij begint met het eene einde der koord, en omstrengelt het geheel tot het ander, einde. En wanneer Hij onzè harten heeft losgedraaid, met al hunne wereldschgezindheid, met al hunne hoogmoed, met al hunne zelfzucht, met al hunne geveinsdheid, al hunne verwaandheid en boosheid: wanneer Hij deze eenvoudige snoer heeft verbroken, breidt Hij ze ons uit voor de oogen des Heeren, met al de strengen welke steeds krullen en draaien en hare kromme vormen zoeken te hernemen, doch zij zijn ontdaan van die te zamenpakking in eenen stevigen en vasten hoop van eigengerechtigheid, die „koorden der ijdelheid en dikke wagen-zelen, waarmede de ongerechtigheid getrokken werd.” (Jes. 5 : 18).

En deze handelwijze nu van ontkenning, van ontstrengelen des menschen, maakt hem „eenvoudig” -- bedervende die

sterken kabel, welke zijn eigen hart en de duivel sedert jaren hebben te zamen- gearbeid, om zodoende eenigzins zichzelven zoeken te behagen en- te voldoen, of Godsgunst te verwerven. Een mensch dan is „eenvoudig” gemaakt, wanneer de vouwingen en bewindselen zijns harten zijn weggenomen, en hij gebracht is om te beschouwen en te gevoelen wat God in hem ziet: dat Zijn oog doordringt in al de schuilhoeken van zijn binnenste ; dat, hoe hij zich ook poogt te verbergen en te vermommen, de oogen Gods hem evenwel doorzien door „al de wisselklcedren, de manteltjes en de hoedjes, de hulledoeken en de sluiers”; en dat er geene gedachte is in zijn hart, noch „een woord op zijne tong, of de Heere weet dat alles.” (Ps. 139 :4), noch „dat er geen schepsel onzichtbaar is voor Hem, maar alle dingen naakt en geopend zijn voor de oogen Desgencn, met Welken hij te doen heeft.” (Hebr. 4 : 13).

Zoodanig een karakter zien wij ons voorgesteld in Nathánaël. Wij lezen (Joh. 1: 48), dat hij een Israëliet was, in welken geen bedrog was. Hij had dit ontdekkende werk in zijne ziel ondervonden. Hij was daar onder den vijgeboom, en terwijl hij daar nederknielde en bad, wierp God een medelijdenden blik in zijne ziel, en gelijk een schitterende lichtstraal op een oogenblik door een opgerolden zilverdraad loopt, zoo ook deed den blik, dien God in Nathánaël's ziel sloeg; een onmiddellijken lichtstraal voortbrengen, die de bedriegelijkheid zijns harten ontknoopte en uiteendraaide, hetwelk hem eenen eenvoudigen man voor God maakte. — „Inderdaad een Israëliet, in welken geen bedrog was.”

Dit is dus de persoon aan wien verstand gegeven wordt, en wien „de ingang van Gods woorden licht geeft.” Door eene Goddelijke handelwijze en door een werk der genade aan zijne ziel, eerlijk en opregt gemaakt zijnde, zoo veroorlooft hij zich geene kunstgrepen, legt zich niet toe op huichelarij, geeft niet toe aan bedriegerij, zonder zich zelven aan te moedigen, om zich te verheffen boven dien staat, waarin God hem gesteld heeft. Ik gebruik de woorden *veroorloven, op toe leggen, aanmoedigen*, omdat hij inderdaad steeds alle kwaad in zijn hart heeft, maar niet heerschende en met lust; want in hetgeen hij doet — gelijk Paulus — „dat wil hij niet.” (Rom. 7). Zijne nederigheid is geen namaaksel; hij is geen tooneelspeler voor eene partij, maar hij vertoont zich gelijk hij is: een *ronduite* man, oprecht en eerlijk, onnoozel en zuiver; en daar staat hij eenvoudig voor God en voor de menschen. De Heere heeft hem in zijne ware gedaante aan zich zelven vertoond; heeft hem met zich zelven bekend gemaakt; heeft hem op eene bevindelijke wijze geleerd en hem te gevoelen gegeven,